

การพัฒนบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Developing the role of radio amateurs in the event of emergency or disaster in northeastern Thailand

วัชร อมศิริ¹ วิศิษฐ์ ภูริยะพันธ์² ไชยยันตร์ พัฒนพงศ์² จิรวัดน์ แสงมณี²

ธิดา เต่นพุกษรรรม² และ มนัส ทรงแสง²

Watchara Amasiri¹, Visit Puriyapan², Chaiyun Pattanapong², Chirawat Sangmanee²,
Thida denpruektham² and Manas Songsang²

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Engineering, Thammasat University

E-mail : awatchar@engr.tu.ac.th

Date Received : 26 October 2021 Date Revised : 21 December 2021

Date Accepted : 24 March 2022 Date Accepted online : 27 June 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่น ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ โดยใช้กระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรวิทยุสมัครเล่นที่ได้รับรองจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่เป็นสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายประจำจังหวัด เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่น ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติได้อย่างเหมาะสม

การรับฟังความคิดเห็นจัดขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเชิญองค์กรวิทยุสมัครเล่นซึ่งมีสถานะเป็นสมาชิกผู้แทนของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมให้ความคิดเห็นใน 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ข้อคิดเห็นในบทบาทของของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทย ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน 2) ข้อคิดเห็นในกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทยในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน และ 3) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

¹ สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² สังกัดสหพันธ์สมาคมวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายแห่งประเทศไทย

ผลจากการวิจัย พบว่า องค์กรวิทยุสมัครเล่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อเสนอให้หน่วยงานของรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่นและการจัดการเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ควรจัดให้มีการกำกับดูแล การสนับสนุน และการส่งเสริมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของพนักงานวิทยุสมัครเล่น ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉิน วิทยุสมัครเล่น รับฟังความคิดเห็น

Abstract

This research studied the development of the function of amateur radio operators in the event of emergency or disaster in northeastern Thailand. Data was collected by interviews with stakeholders in amateur radio organizations certified by the Office of the National Broadcasting Television and Telecommunications Commission as amateur radio stations controlling provincial networks. The aim was to formulate guidelines for amateur radio operators performing duties during emergencies or disasters.

The Northeast Amateur Radio Association (NARA) offered suggestions on three issues: 1) the role of Thai amateur radio operators in the event of disaster or emergency; 2) laws, announcements, or regulations related to Thai amateur radio operator duties during disasters or emergencies; and 3) related subjects.

Results were that NARA proposed that central and provincial government agencies responsible for amateur radio matters and emergency and disaster management should provide concrete operational support for amateur radio operators to prepare for emergency and disaster situations.

Keywords: Disaster, Emergency, Amateur radio, Hearing.

1. บทนำ

1.1 กิจการวิทยุสมัครเล่น

กิจการวิทยุสมัครเล่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนประชาชนให้มีบทบาทในการค้นคว้าทดลอง ทางด้านวิชาการสื่อสารด้วยคลื่นความถี่ สามารถวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการใช้คลื่นความถี่ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉินรวมถึงเพื่อให้กิจการวิทยุสมัครเล่นเกิดประโยชน์ต่อสังคม มีประสิทธิภาพการพัฒนามากยิ่งขึ้น (ระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น, 2550) โดยต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ได้ออกประกาศ สำนักงาน กสทช.

เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่น (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่น, 2557) ซึ่งนอกจากวัตถุประสงค์ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สำนักงาน กสทช. ยังได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์กิจการวิทยุสมัครเล่นเพิ่มเติมคือ เพื่อเพิ่มพูนจำนวนพนักงานวิทยุสมัครเล่นไว้ใช้ประโยชน์และใช้เป็นข่ายสื่อสารสำรองในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน และกำหนดให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นต้องตระหนักถึงหลักปฏิบัติของการติดต่อสื่อสารในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ, 2560)

พนักงานวิทยุคมนาคมประจำสถานีวิทยุสมัครเล่นหรือพนักงานวิทยุสมัครเล่น หมายถึง ประชาชนที่ผ่านการทดสอบและได้รับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้ออกให้ สำหรับประเทศไทยแบ่งพนักงานวิทยุสมัครเล่นออกเป็นสามชั้น ประกอบด้วย 1) พนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นต้น 2) พนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นกลาง และ 3) พนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นสูง ซึ่งในชั้นเริ่มต้นจะต้องสอบได้ประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่นชั้นต้นก่อน จึงจะสามารถสอบเพื่อเลื่อนระดับชั้นได้ โดยมีอายุของประกาศนียบัตรฯ ตลอดชีวิตของผู้ได้รับ (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557) โดยบทบาทของพนักงานวิทยุสมัครเล่น อาจแบ่งได้เป็น 4 บทบาทคือ 1) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การรายงานสภาพการจราจร การรายงานอุบัติเหตุ 2) กิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การจัดประชุมทางด้านวิชาการ 3) กิจกรรมด้านนันทนาการ เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาวิทยุสมัครเล่น และ 4) กิจกรรมส่วนกลาง เช่น การรวบรวมกันทำกิจกรรมอาสาสมัครในรูปแบบขององค์กรต่าง ๆ (ศักรินทร์ ไล่สวน, 2535)

1.2 องค์กรวิทยุสมัครเล่นและสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่าย

องค์กรวิทยุสมัครเล่น หมายถึง องค์กรของประชาชนซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานวิทยุสมัครเล่น ซึ่งได้รวบรวมกันจัดตั้งขึ้นทั้งในรูปแบบของชมรมหรือจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลมีสถานะเป็นสมาคม โดยมีวัตถุประสงค์ขององค์กรเกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น องค์กรวิทยุสมัครเล่นในประเทศไทยมักถูกจัดตั้งในรูปแบบของชมรมซึ่งยังไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลก่อน จากนั้นจึงรวบรวมกันจัดตั้งเป็นสมาคมในภายหลัง

สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่าย หมายถึง สถานีวิทยุสมัครเล่นขององค์กรวิทยุสมัครเล่น ที่ได้รับการจดทะเบียนนิติบุคคลให้มีสถานะเป็นสมาคม ซึ่งได้รับการรับรองจาก สำนักงาน กสทช. ให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมกิจการวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ โดยกำหนดให้มีสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยกำหนดให้มีจังหวัดละหนึ่งแห่งและจะได้รับการรับรองให้ทำหน้าที่เป็นสถานีผู้ควบคุมเครือข่ายการติดต่อสื่อสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นในจังหวัดนั้น ๆ

อำนาจหน้าที่ของสถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่าย ถูกกำหนดให้มีบทบาทในการควบคุมดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่จังหวัดที่ตนรับผิดชอบ รวมถึงการเป็นตัวแทนของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในจังหวัดในการประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติอีกด้วย (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557) ด้วยเหตุนี้ ทำให้สมาคมวิทยุสมัครเล่นประจำจังหวัด ซึ่งเป็นองค์กรวิทยุสมัครเล่น ทำหน้าที่สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการช่วยเหลือประชาชนในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติตลอดมา

ในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะรวมกลุ่มสมาคมวิทยุสมัครเล่นประจำจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในการทำงานร่วมกันในระดับประเทศ ให้มีสถานะเป็นสหพันธ์สมาคมวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันได้รับการยอมรับจากสมาคมวิทยุสมัครเล่นประจำจังหวัดต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด

1.3 บทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

กิจการวิทยุสมัครเล่น กำหนดให้ประชาชนที่สนใจจำเป็นต้องได้รับการทดสอบด้านวิชาการเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น ใน 5 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุสมัครเล่น 2) คุณธรรม จริยธรรมและข้อพึงปฏิบัติของพนักงานวิทยุสมัครเล่น 3) การติดต่อสื่อสารของนักวิทยุสมัครเล่น 4) ทฤษฎีต่าง ๆ สำหรับนักวิทยุสมัครเล่น เช่น ทฤษฎีไฟฟ้า ทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์ หลักการทำงานของเครื่องรับ/ส่งวิทยุ สายอากาศและสายนำสัญญาณ 5) หลักปฏิบัติของนักวิทยุสมัครเล่น ซึ่งจากกรณีดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าพนักงานวิทยุสมัครเล่นผู้ผ่านการทดสอบ จะเป็นผู้มีความชำนาญในหัวข้อดังกล่าว และมีความรู้ในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี (ผจญ ลานเหลือ และ นที รื่นวิชา, 2562)

บทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ จะถูกกำหนดให้เป็นเครือข่ายสื่อสารสำรองหรือเครือข่ายสื่อสารคู่ขนานไปกับเครือข่ายสื่อสารหลัก โดยพนักงานวิทยุสมัครเล่นจะสามารถขอหรือให้ความช่วยเหลือหรือการประสานงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการบรรเทาสาธารณภัยโดยใช้คลื่นความถี่ในกิจการวิทยุสมัครเล่นได้ (วีรชน นรานุต, สุมาลี สว่าง, และ กฤษดา เขียววัฒนสุข, 2561) นอกจากนี้ ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ พนักงานวิทยุสมัครเล่นอาจปฏิบัติหน้าที่ในการก่อสร้างซ่อมบำรุง รวมถึงการช่วยเป็นพนักงานวิทยุสื่อสารให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่นได้ตามที่ได้รับการร้องขอ โดยในบางกรณีอาจมีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนด้วย (พรณรงค์ การอรชัย, ทวีศักดิ์ พุ่มสุขชี, เรวดี กระโหมวงค์, และ เสกสัน เครือคำ, 2559)

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อรับฟังความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติจากองค์กรวิทยุสมัครเล่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ ประกอบด้วยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรวิทยุสมัครเล่น ซึ่งทำหน้าที่สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอาศัยวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน, 2548) โดยเชิญชวนผู้แทนองค์กรวิทยุสมัครเล่นซึ่งทำหน้าที่สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 22 คน จาก 12 จังหวัด การจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ข้อคิดเห็นในบทบาทของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทย ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน 2) ข้อคิดเห็นในกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทยในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน และ 3) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากนั้นนำข้อมูลรายประเด็นมาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 1 จังหวัดและจำนวนของผู้เข้าร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็น

จังหวัด	จำนวน (คน)
ชัยภูมิ	2
นครราชสีมา	1
บุรีรัมย์	1
ยโสธร	1
กาฬสินธุ์	2
ขอนแก่น	3
มุกดาหาร	1
มหาสารคาม	2
ร้อยเอ็ด	1
สกลนคร	2
อุดรธานี	2

จังหวัด	จำนวน (คน)
หนองบัวลำภู	2
รวม	22

4. ผลการศึกษา

การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรวิทุสมัครเล่น ซึ่งทำหน้าที่สถานีวิทุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในบทความวิจัยนี้ ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรวิทุสมัครเล่น ซึ่งทำหน้าที่สถานีวิทุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 จังหวัด จากทั้งหมด 20 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 60 ของสถานีวิทุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการรับฟังความคิดเห็นสามารถสรุปเป็นประเด็นแยกตามประเด็นหลักในการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น โดยแยกเป็น 3 เรื่องหลัก ได้แก่ 1) ข้อคิดเห็นในบทบาทของของพนักงานวิทุสมัครเล่นไทย ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน 2) ข้อคิดเห็นในกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานวิทุสมัครเล่นไทย ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน และ 3) ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

4.1 ข้อคิดเห็นในบทบาทของของพนักงานวิทุสมัครเล่นไทย ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน

องค์กรวิทุสมัครเล่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เสนอข้อคิดเห็นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการวิทุสมัครเล่น จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจ การรับรอง การจัดให้มีการร่วมมือ และการสนับสนุน จากหน่วยงานของรัฐ ในบทบาทของการปฏิบัติหน้าที่พนักงานวิทุสมัครเล่น ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จัดให้มีหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ในการรับการติดต่อสื่อสารจากกิจการวิทุสมัครเล่น ควรจัดให้มีการจัดทำ ระเบียบ ขั้นตอน ระบบ วิธีการ การแต่งกาย สัญลักษณ์ รวมถึงวิธีการแต่งตั้งให้พนักงานวิทุสมัครเล่นปฏิบัติหน้าที่ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติที่เป็นมาตรฐาน ควรส่งเสริมและกระจายอำนาจและบทบาทในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติให้กับองค์กรวิทุสมัครเล่นส่วนท้องถิ่น เช่น กลุ่มนักวิทุสมัครเล่น หรือ ชมรมวิทุสมัครเล่นในท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันขององค์กรวิทุสมัครเล่นในลำดับรองจากภูมิภาค เช่น กลุ่มจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันในการเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติในพื้นที่ ควรส่งเสริมให้มีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชนของพนักงานวิทุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ เช่น อุปกรณ์สื่อสาร รถสื่อสารในกิจการวิทุสมัครเล่นประจำจังหวัด รวมถึงการสนับสนุนจาก สำนักงาน กสทช. ในส่วนของภารกิจที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน กสทช. เช่น เครื่องวิทยุคมนาคมในกิจการวิทุสมัครเล่น เครื่องวิทยุคมนาคมทวนสัญญาณในกิจการวิทุสมัครเล่น และควรส่งเสริมให้พนักงานวิทุสมัครเล่นมีความรู้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในแขนงต่าง ๆ รวมถึงมีความเข้าใจในระบบบัญชาการเหตุการณ์ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ

4.2 ข้อคิดเห็นในกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานวิทยุสมัครเล่นไทยในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน

องค์กรวิทยุสมัครเล่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เสนอข้อคิดเห็นให้ ควบคุม จัดทำ ระเบียบ ขั้นตอน ระบบ วิธีการ การแต่งกาย สัญลักษณ์ รวมถึงวิธีการแต่งตั้งให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นปฏิบัติหน้าที่ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ที่เป็นมาตรฐานและมีลักษณะเป็นกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่ชัดเจน ควบคุมจัดทำหลักเกณฑ์ รวมถึงข้อยกเว้นบางกรณี ในการใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ สำหรับพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ที่เป็นรูปธรรมและสามารถปฏิบัติได้จริง รวมถึงควรจัดให้มีกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเกี่ยวกับข้อมูลเท็จ การหมิ่นประมาท ที่เกิดขึ้นเมื่อใช้ความถี่ในกิจการวิทยุสมัครเล่น

4.3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

องค์กรวิทยุสมัครเล่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เสนอข้อคิดเห็นให้มีหลักสูตรสำหรับพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติเป็นประจำทุก 6-12 เดือน โดยอาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความรู้ความเข้าใจด้านสาธารณสุข รวมถึงหลักสูตรที่สร้างความตระหนักให้เห็นถึงบทบาทของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้เชิงวิชาการ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ จัดการการรบกวนการใช้คลื่นความถี่ในกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ในพื้นที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรแก้ไขปัญหาการรบกวนระหว่างกันของสถานีทวนสัญญาณวิทยุสมัครเล่นในจังหวัดใกล้เคียงกัน เพื่อรองรับในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ และขอให้มีสถานีทวนสัญญาณวิทยุสมัครเล่นเพิ่มเติมไว้ในพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการติดต่อสื่อสารในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ สร้างภาพลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อประชาชน และหน่วยงานภาครัฐให้เข้าใจถึงบทบาทของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

สำนักงาน กสทช. ควรให้การสนับสนุนระบบโครงสร้างพื้นฐานของสถานีควบคุมข่ายวิทยุสมัครเล่นประจำจังหวัด สถานีวิทยุสมัครเล่นทวนสัญญาณประจำจังหวัด รวมถึงเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะการใช้งานร่วมกันของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในจังหวัด ควรจัดให้มีฐานข้อมูลของกลุ่มและชมรมที่ได้รับการรับรองจากองค์กรวิทยุสมัครเล่นอย่างชัดเจน ควรแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคม เช่น เสาส่งสัญญาณต่าง ๆ เพื่อนำสถานีทวนสัญญาณวิทยุสมัครเล่นไปติดตั้งรองรับในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ สำนักงาน กสทช. ควรจัดให้มีช่องทางบริการสำหรับสถานีวิทยุสมัครเล่นเชื่อมโยงโครงข่ายอื่นที่เป็นเทคโนโลยีใหม่เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลของ สำนักงาน กสทช.เอง เพื่อเป็นการเอื้อให้พนักงานวิทยุสมัครเล่นเกิดการทดลอง วิจัยและพัฒนา ไว้ใช้ประโยชน์ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ การทดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น ควรมีการพิจารณาเรื่องระยะห่างระหว่างการจัดอบรมในแต่ละจังหวัดในส่วนภูมิภาคเพื่อให้เกิดความครอบคลุม ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสาธารณกุศล รวมถึงอาสาสมัครอื่น ๆ ที่ได้รับการจัดตั้งโดยหน่วยงานของรัฐ เข้าถึง

กิจการวิทยุสมัครเล่นได้โดยง่าย เช่น การอำนวยความสะดวกในการทดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น รวมถึงปรับอัตราค่าธรรมเนียมการทดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรพนักงานวิทยุสมัครเล่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

5. การอภิปราย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรวิทยุสมัครเล่น ที่ทำหน้าที่สถานีวิทยุสมัครเล่นควบคุมข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อส่งเสริมให้กิจการวิทยุสมัครเล่นมีบทบาทและทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติตามวัตถุประสงค์ของกิจการวิทยุสมัครเล่น

จากผลการประชุมการรับฟังความคิดเห็นนี้ สามารถนำมาสรุปเป็นประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนาบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) การกำกับดูแล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องจัดให้มีรูปแบบแนวทางการปฏิบัติงานของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม อาจกำหนดให้มีการยกเว้นบางประการสำหรับการใช้ความถี่วิทยุคมนาคมสำหรับพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริง การกำหนดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ และการจัดการปัญหาการรบกวนการใช้ความถี่ในกิจการวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2) การส่งเสริม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการรับการติดต่อสื่อสารจากกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจและการรวมกลุ่มระหว่างกันเองในท้องถิ่นและจัดทำฐานข้อมูลที่มีความชัดเจนและเข้าถึงได้ รวมไปถึงการส่งเสริมให้ประชาชนในองค์กรสาธารณกุศลอื่น ๆ ได้เข้าสู่กิจการวิทยุสมัครเล่นเพื่อใช้ประโยชน์ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ และ 3) การสนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการสนับสนุนอุปกรณ์โครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารของพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติต่าง ๆ รวมไปถึงการสนับสนุนให้มีการจัดการฝึกอบรมพนักงานวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติเป็นประจำ

ส่วนข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมคือ การพัฒนาบทบาทของกิจการวิทยุสมัครเล่นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัตินี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเกิดจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเฉพาะในพื้นที่ การนำผลการวิจัยดังกล่าวไปกำหนดเป็นนโยบายการกำกับดูแล สนับสนุน และส่งเสริมอื่น ๆ จึงควรศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ เพิ่มเติม และอาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากพนักงานวิทยุสมัครเล่นผู้มีประสบการณ์หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติประกอบด้วย

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการจัดเวทีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากกองทุนวิจัยและพัฒนา
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในส่วนของโครงการ
พัฒนาและฝึกอบรมพนักงานวิทยุสมัครเล่นอาสาสมัครสื่อสารฉุกเฉิน สังกัดสำนักงาน กสทช. โดยมีสมาคม
นักวิทยุอาสาสมัครเป็นผู้รับทุน

7. เอกสารอ้างอิง/References

- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง
หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลกิจการวิทยุสมัครเล่น. (23 กรกฎาคม 2557). ราชกิจจานุ
เบกษา. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 137ง. หน้า 10-27.
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง
หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิด
เหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ. (6 กันยายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 220ง.
หน้า 40-49.
- ผจญ ลานเหลือ และ นที รื่นวิชา. (2562). การวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายสื่อสารกับชุมชนเมือง.
วชิรเวชสารและวารสารเวชศาสตร์เขตเมือง, 63(3), 195-201.
- พรณรงค์ การอรัชย์, ทวีศักดิ์ พุ่มสุขชี, เรวดี กระโหมวงค์, และเสกสันต์ เครือคำ. (2559). เครือข่ายอาสาสมัคร
ชุมชนเพื่อการป้องกันอาชญากรรม. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 11(1),
145-169.
- ระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยกิจการวิทยุสมัครเล่น. (11 ตุลาคม 2550).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 152ง. หน้า 10-19.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548. (27 กรกฎาคม 2548).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนที่ 55ง. หน้า 25-29.
- วีรชน นรานุต, สุมาลี สว่าง, และกฤษฎา เขียววัฒนสุข. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุทกภัย
โดยการตรวจสอบความพร้อมในระดับครัวเรือนกรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *RMUTT Global
Business and Economics Review*, 13(1), 105-122.
- ศักรินทร์ ไล่สวน. (2535). *ความสัมพันธ์ในกลุ่มนักวิทยุสมัครเล่นที่ก่อให้เกิดบทบาทบางประการขึ้นใน
สังคมไทย ศึกษาเฉพาะกรณีในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชามานุษยวิทยา คณะ
โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.